

Mõned reispildid Eobumaalt.

II.

Tartu väljanäitus oli wististe tore. Igasugu asjad ja loomad, mis maja- ja põllupidamises kasulitud ja kenad ja mis muudu ifta üle maa laiali pillatud, oliwad jia juures hulgas kofku kogutud, nagu maailma rahwaste keeled risti- koguduse sündimise päewal Jerusalemasse. Praegu oli just näitusepäewa kõigetähtsam tund. Wiljapellu masinad waf- sefiwad ja ümisesfiwad põllult toodud jumala-ande tallal, puhu- fiwad mõnesti otlast aganaid ja tolmua waatajatele wastu näge- misi, mõnesti teiseft otlast aga puhtaid leiwateri kottidesse. Seal saiwad rehetolmu suured sakkad ja weitefed sakkad ja mittesakkad: kõigewägewam aurufõuud ei teinud oma masina- tega nende kottide juures midagi wahet. Wiljapellu masinate kõrwal wahtifiwad paar auruwestit, nõnda ütelda, näljasel näul terafottide poole ja mis neile pealt teradena jisse lasti, seda nad alt warsti jahudena wälja lühweldasiwad. Nii oli- wad põllult toodud rufid pilgu ajaga pelsetud, tuulutatud, kui tarwis, ka westike wiidud ja jahwatatud. Kas kurgil näitufe peal ka pagari töötuba oli, kus aurukitrusel saadud jahubest niifama ruttu „mele igapõewast leiba“ wõis kippetada, seda teawob näitufe härrab ise parem kui mina. Peale rehetepes- mise ja jahwatamise legi aurufõuud näitufel ka libetud leiwaf- kõrwast wõid ja juustu ning seega oli ihuloibu jauskonnas natukene juba käes. Härra Laakmann oli omalt poolt ka hingetoidu eest murefenud, ta oli palju suuri ja lufaid raam- matuid, piiblid ja jutluseraamatuid ja lauluraamatuid ja weel palju suuremaid kassapildamise raamatuid näitufetempliufe wälja seadimud. Kas tema oma jumalafõna ja muud raamatud ka aurufõuuga oli löõnud, seda ma ei tea, aga hõbe auuhinna ta sai.

Agaga ega kõi ilu ükfi ihuleiwast ega hingetoidust ülewal ei seisa. Selle meelde tuletamifeks nättas wäljanäitus ühe au- rumafinaga ka seda, lubas aur oma kirufega „nõrga walimu karasufeks“ tutawat tuliwett teeb ja lubas ka selle ilma- wägewa märjulufe efimeft tulkufi tegemife juures kiruste ära jahutab. Ka walimis tehtud wolinast ei olnud näitufel puudu; Muusfo härra oli seda mitu laudud ilufate pubelkitega täis koonud ja näitufe härrab andfiwad talle selle eest ka kõtge suurema hõbe aauraha, muidugi tunnustufeks, et tema märjulene nelle hästi hea maltfes, wähemalt puhas ja selge nagu hõbe.

Kui näid ihu- ja hingetoidu kallalt ära pöörame ja ihu- fatte jauskonna peale waatame, mis enamiste Eesti nalste- rahwa näputööfi näitufe peale oli jõuudnud, siis tuleks minu timoil fulel tunnustada, et see jauskond näid eestlikult afand- likum oli kui mõõdalaimud aastate wäljanäitustel. Minu arwamine et wõinud fiiin kuhugile mujale peaseba kui aga fiiina, et parema ja peenema näputöö tegijad Eesti netud ja noorikud oma tööd tänawufele falkste wäljanäitufele ei olnud toonudgi. Selle wastu oli aga ifeäranis kena waadata, kuda Eesti netu, Alide Selting Helmeft, näitufel näputööd tegi, nimelt kangast kudus. Hea ifa oli talle nii head teljed teinud, nagu telstel Eesti neidudel kellegil ei ole. Nimelt oli füstif teljete juures nii ofawaste kälma seatud, et kudujal netul sugugi tarwis ei olnud oma näppu temasfe pista. Süs- tik oli omas ametis niifama wirt, nagu netu omas ametis: ta firus ife netu terafe filma al kanga lahku mõõda tulkfi ruttu edast tagafi, nii kiruste, et sualaat nagu seinakella tikkle ühte puhku pidi lõfuma. Netu pahem käfi seifis lahki last- mata sualaabi turja külles ja parem käfi niifama lahki last- mata nõnda nimetatud füstiku paela külles, millega ta füstiku kälma löi. Nii tõmmas ta parema käega ifta ükskord füstiku paela, millega ühtlasi füstif oma lõngaga kanga lahust läbi lipfas, ning siis pahema käega jälle sualaati, et lõnga kan- gasse kinni lüüa, — ja kargas wenis aga rindwõlla poolt sualaabi poote pikemaks. Nõundis see töö netu kätelt kül juba rohkeste usinust ja ofawust, siis ei olnud tema jalgadele mitte paremat pidu lubatud ega wähemat ulesannet täita antud: nelle oli ifa, kui ma lugemifega ei efimud — ü h e l f a tallas- wõl lõllelauda walitseba annud ja need ühelfa käfiwad netu Alide Seltingi kärmete jalgade al nagu oreliflahwõd koftri fõrmebe al, — kargas oli fo oma toimekirja poolest õige kumfi- lik ja nõuudis siis kuduja jalgade käest õige ofawat tallasklana tantfu. Mõned taluueided waatefiwad tallasklana tantfu, füstiku firumifit ja sualaabi lõfumifit nagu ilmatmet ja igaihe filmifit oli lugeda, piaks mina ehk minu tütar ka niifugused teljed faama ja nõnda kududa mõiftma! Ja muidugi, kes Eesti eit ei wiafs kül niifuaust kannaakubumifit heaks kitta ja ife nõnda

ei piaks kül niisugust kangakudumist heaks kiitma ja ise nõnda kududa lhaldama! Teg on igal tšhel tallis ja neu Seltingi wiisil kududes lähed kudumine nagu lernates edasi, ka kõige pikema kanga maha saamine ei pruugi üleswedamisest mitte palju hlljemaks jääda. Wäljanäituse härradgi tundsiwad ära, et niisugune kangakudumine itka ka midagi wäärt on: nad andsiwad neu Seltingile tema kangakudumise eest brongsi auuraha ja tema isale nii heade teljebe tegemise eest 10 rbl. See oli kül midugi palju „eestim“ auuhind, kui näituseks Musso härra oma märjuse eest sai, mille tegemine pealegi ka ammune wana kunst on, aga, noh — igal ajal piab itka ka oma mõdt olema, nõnda ka wäljanäituse härrabel ja nende armulisel lahtusel auuhindade andmise juures. Et nad pia itka ka waatama, kes auuhlma saaja on. Wäga soowlba on, et kõnesolewate teljebe ehtlaja ja nende peal kuduja waewaks wõtatsiwad ning ka Gesti Põllumeeste Seltside wäljanäituste peal oma teljelb ja nendega kudumist näitalsiwad. See äratals ja õpetals igat peremeest nende teljete järele-tegemisele ja igat perenaist järele-kudumisele.

Endiste Tartu wäljanäitustega jeda näitust wõrreldes puutusiwad mulle muu seas weel ühe Gesti mehe M. M a r t i n a maaltitud tuafseinade ja lagebe maaltitõdd filma, mida seltsi lenat ilutõdd Tartu näituste peal enne pole olnud ja millede eest maalija brongsi auuraha sai. Uudiseks oliwad ka neu B. Rossmanni hõbelõngabest palmitsetud mitmesugused ilutõdd. Kui ma weel mõnda näituse asja tahaksin nimetada, siis tuleks mul lähidelt paljalt nõnda ütelda: Seal oli kallimaid kulb ja hõbe asju, särawaiid tõlbasid ja saanisid, laubasid, sohwasid, toolisid, kappisid, kummutisi, kingasid, kindaid, saapaid, särka, pälka, kasutaid, woodisid sibitekkide ja pehmete patjadega, pitsilmasid, ka surmariistu piisjagi, tohtrite leitamisenuge, klaas-tõõsid, elektrikellasi, sadulaid õrnemale sugule ja karedamale sugule, mitmesugu illetõõsid, pilla, päewapilla, wärvimisriõõsi, lõngasid, lõõhugu naissterahwa näputõõsid, ahsusid, katusekruwa, mitmesugu masinaid, atru ja ällefid, mitme kummetuharbe rubla eest hobusid, nende seas palju ka Gesti meeste omaid, kõlge enam Tartu ja Wljangi maalt, palju lehmil, pullisid, wassilaid, siu lambaid ja näituse härrad ise leawad, mis seal muud kõit oli. Näituse asjabe nimekri isegi tahab umbes pool suurem olla kui näituseks Apostlile tegude raamat Uues Testamenbis. Headuse ja wäärtuse poolest pihiwad suurem jagu näituse asju kül hirmus, hirmus head olema, sest mõni kasukas maksis üksi 360 rbl., mõni woodi oma sibitekkiga 150 rbl. ja mõni naissterahwa sadul 150 rbl. Ja ometi ei kannu niisugune sadul mitte ise naissterahwast, waid enne pannakse ta enesest weel kallima hobuse selga ning siis naissterahwas sadula selga — enamiste mõni niisugune poolkraudu wana pligakene, kellel enesel ka juba kummis jantene aastaid felfas on, ning nõnda lähed siis kena õrnahwoline sõlt piigakese meelalahutusels ja tema ajaigawuse wähen-damisesel lahti. Kasutate ja wooditekkide kallihinnalisesel hea-dusest ei mõista minu sugune rumal ka midagi paremat ütelda. Ennemalt tahaksin ja wõiksin ma 360 rbl. eest oma kehale kena majakese ümber nuretseda, üle jäänud rahaga hea ja ilusa naise wõtta, ja 150 rbl. woodi hinnaga hobuse ja lehma, woodi ja woodiasjad ning minu pudl padi majakraami osta ja kõigest sellesel järele jäänud sumunaga ka weel laste kaswatamise eest hoolt kanda, kui Sumal meile lapsi saaks andma, kui mitte, siis wõiks see jagu Aleksandrskooli kasuks, seega teiste laste kas-watamise heaks saada. Ja sadula hind, 150 rbl. kellel ei wõiks enam mujal mahti olla, kui pangas protsenti peal felfa laste-laste pärandusesel. Nii saaks minul paari riide hilbu hinnast omal jalal elama hakkamisesel üle pea kaela kallalt, aga mõni teine, kellele teha liitmed minu omadega kül üsna ühe juurusel on ja minu aru järele ka ühe sarnased näitawad olema, — mõni niisugune teine tunneb enmast niuwäheste waranduse kallal alles üsna alasti olema. Tähelepanemise wäärt elupilt reifipiltide seas.